

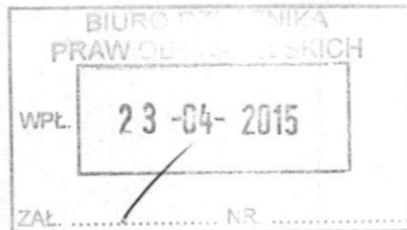

**MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI**
Podsekretarz Stanu

Warszawa, dnia ..21.04, 2015 r.

DWOIP-I-072-7/15

Pani
Irena Lipowicz
Rzecznik Praw
Obywatelskich

Serena Perin Barwick

W nawiązaniu do pisma z dnia 30 marca 2015 r. - numer pisma KMP.571.5.2015 dotyczącego poddawania przedstawicieli Rzecznika Praw Obywatelskich (Krajowego Mechanizmu Prewencji) przez funkcjonariuszy Służby Więziennej procedurze kontroli w trakcie wizytacji jednostek penitencjarnych, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko:

W pierwszej kolejności należy podkreślić, iż przedstawiona przez Rzecznika problematyka dotyczy kwestii uprawnień funkcjonariuszy Służby Więziennej wykonujących czynności służbowe w zakresie warunków wejścia na teren jednostki penitencjarnej oraz dokonywania kontroli osobistej osób wchodzących, ich ubrań, obuwia, oraz przeglądania bagaży.

Bezspornie stwierdzić należy, iż Rzecznik Praw Obywatelskich lub osoba przez niego upoważniona ma prawo wstępu w każdym czasie, bez ograniczeń, do zakładów karnych, aresztów śledczych i innych miejsc, w których przebywają osoby pozbawione wolności, oraz poruszania się po ich terenie (art. 8b kkw). Z tym, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami a w szczególności § 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2010 r. *w sprawie szczegółowego trybu*

działań funkcjonariuszy Służby Więziennej podczas wykonywania czynności służbowych (Dz. U. Nr 147, poz. 984) funkcjonariusz pełniący służbę przy wejściu do jednostki ma obowiązek wylegitymowania takiej osoby w celu ustalenia tożsamości. Zgodnie z § 4 ust. 4 wskazanego wyżej rozporządzenia funkcjonariusz może odstąpić od legitymowania znanej mu osoby uprawnionej do wejścia na teren jednostki.

Prawo wejścia na teren jednostki przysługujące Rzecznikowi Praw Obywatelskich bez ograniczeń w każdym czasie zarówno w dzień jak i w nocy następuje na podstawie dokumentu umożliwiającego ustalenie jego tożsamość i pełnionej funkcji w przypadku zaś osoby przez niego upoważnionej takiego dokumentu oraz pisemnego upoważnienia.

Z powyższych przytoczonych przepisów wynika jednoznacznie, iż z zasady każda osoba ubiegająca się o prawo wstępu na teren jednostki penitencjarnej ma obowiązek poddania się procedurze ustalenia tożsamości, brak zgody na wylegitymowanie się skutkuje odmową wstępu na teren jednostki penitencjarnej.

Od powyższego zagadnienia odróżnić należy obowiązek poddania się przez osoby wchodzące na teren jednostki penitencjarnej procedurze kontroli osobistej. Ustawa o Służbie Więziennej w art. 18 ust. 1 pkt 3 nakłada na funkcjonariuszy Służby Więziennej obowiązek poddawania kontroli osób ubiegających się o wstęp na teren jednostek penitencjarnych. W art. 18 ust. 2 ustawy określono, wyjątek od tego obowiązku wskazując osoby, sprawujące określone funkcje, które nie są poddawane kontroli. Przepis ten nie przewiduje rozszerzenia grona wskazanych osób o osoby upoważnione do działania w ich imieniu (analogicznie do art. 8b kkw).

Kontrole przy wejściu na teren jednostki mają na celu zapewnienie porządku i bezpieczeństwa osób przebywających w jednostce penitencjarnej. Kontroli takiej poddawane są wszystkie osoby wchodzące na teren jednostki (z wyłączeniem osób, o których mowa w art. 18 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej) w tym również wszyscy funkcjonariusze Służby Więziennej.

Zachowanie funkcjonariuszy z Aresztu Śledczego w Radomiu oraz Zakładu Karnego w Opolu Lubelskim należy uznać za prawidłowe i zgodne z obowiązującymi przepisami (co do zasady poddania wchodzących osób kontroli). Dotyczy to również korzystania z wejścia dla interesantów. Wszystkie osoby, niebędące funkcjonariuszami Służby Więziennej lub funkcjonariuszami organów bezpieczeństwa publicznego, są obowiązane do korzystania z wejść dla interesantów. Postępowanie takie ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa, gdyż w pomieszczeniach wejściowych często znajdują się miejsca przeznaczone do ładowania i rozładowywania broni. Przebywanie w nich osób postronnych może narazić je na niebezpieczeństwo.

Odnosnie dokonywania kontroli osobistej osób wchodzących, czynności kontrolne muszą być przeprowadzane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której są wykonywane. Rodzaj zastosowanej kontroli nie jest dobrowolny, a przepisy przewidują jej odpowiednie stopniowanie. Kontrola przy użyciu urządzeń technicznych jest obligatoryjna i podlega jej każda osoba ubiegająca się o wstęp (w tym i osoby upoważnione przez Rzecznika), z wyjątkiem osób wymienionych w art. 18 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej. Kolejnym stopniem kontroli są oględziny odzieży i obuwia, które następują jedynie w razie podejrzenia, że osoba wchodząca nie ujawniła posiadanych przedmiotów niedozwolonych. Czynności tych dokonuje, co najmniej dwóch funkcjonariuszy, w odrębnym pomieszczeniu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych. Dopiero po dokonaniu oględzin odzieży i ubrania, i tylko w uzasadnionych przypadkach, osobę kontrolowaną można poddać kontroli osobistej. Kontrola ta polega na oględzinach ciała i sprawdzeniu bielizny. Decyzję w zakresie przeprowadzenia kontroli osobistej podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej. Z przebiegu kontroli, w wyniku, której zostały ujawnione przedmioty niedozwolone lub nie ujawniono żadnych przedmiotów, sporządza się protokół, kopię zaś protokołu wydaje się osobie kontrolowanej na jej pisemny wniosek. Funkcjonariusz jest także zobowiązany poinformować osobę, wobec

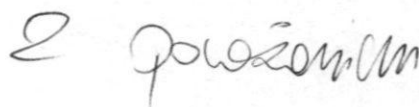
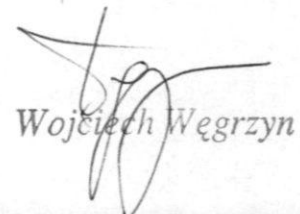
której wykonane były czynności kontrolne, o przysługujących jej prawach wynikających z art. 18 ust. 5 i 6 ustawy o Służbie Więziennej.

W powyższym kontekście zachowanie funkcjonariuszy z Aresztu Śledczego w Radomiu powinno ograniczyć się, do kontroli przy użyciu ręcznych detektorów metali, a nie do polecenia zdjęcia pasków od spodni, albowiem podstaw do przeprowadzenia kontroli w tej formie nie było. W związku z zaistniałą sytuacją powyższe zagadnienie zostanie omówione przez odpowiednie służby we wskazanej jednostce penitencjarnej.

Nie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej osoby z zewnątrz na terenie ścisłym mogą posiadać telefony komórkowe. Związane jest to z zadaniami realizowanymi przez Służbę Więzienną, na którą nałożono obowiązki związane m.in. z ochroną świadka koronnego, zapewnieniem szczególnej ochrony osadzonym, czy też zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego względem osób działających w zorganizowanych grupach przestępczych. W takich jednostkach przedstawiciele Rzecznika Praw Obywatelskich mogą skorzystać z sieci telefonicznej jednostki, w której się znajdują. Taka forma komunikacji z uwagi na specyfikę jednostek penitencjarnych nie może zostać uznana za ograniczenie możliwości kontaktowania się członków zespołu między sobą.

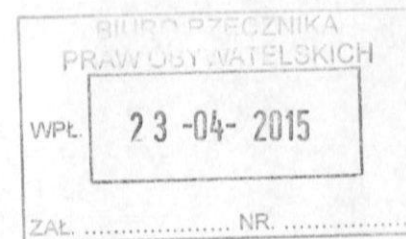
Reasumując stwierdzić należy, iż wszystkie osoby wchodzące na teren jednostki penitencjarnej mają obowiązek poddania się czynnościom mającym na celu ustalenie ich tożsamości, zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji oraz tylko osoby wskazane w art. 18 ust. 2 ustawy o Służbie Więziennej wyłączone są z obowiązku poddania się kontroli osobistej oraz kontroli ubrania i obuwia.

Wobec powyższego w świetle obowiązującego prawa opinia, iż poddawanie podległych Pani Rzecznik pracowników przy wejściu do jednostek penitencjarnych stanowi ograniczanie niezależności Rzecznika Praw Obywatelskich, w tym wykonującego funkcje Krajowego Mechanizmu Prewencji w Polsce wydaje się nie uprawniona.

Wojciech Węgrzyn

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
00-950 Warszawa, Al. Ujazdowskie 11
Centrala tel. (22) 52 12 888
-1-

① WOP. I-072-7/15
UMP: 150422-00768

Pani

Irena Lipowicz

Rzecznik Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa